

UNESCO programmas “Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālajā reģistrā iekļautie Rīgas rātes protokoli, 1603. – 1890

Publicēts: 23.02.2023.

UNESCO programmas “Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālajā reģistrā iekļautie Rīgas rātes protokoli dokumentē Rīgas galvenās pārvaldes institūcijas – Rīgas rātes jeb maģistrāta – darbību laikā no 1603. gada līdz likvidācijai 1890. gadā un ir izcili vērtīgs un autentisks oriģinālu dokumentu kopums un bagātīgs informācijas avots par Rīgas pilsētas un Baltijas reģiona vēsturi. Tas ir piemineklis jauno laiku rakstniecības kultūrai un lietvedības tradīcijām, kas Eiropā aizsākās 16.gs. nogalē, kad veidojās centralizētās pārvaldes struktūras, radās ierēdniecība un tika uzsākta sistemātiska pārvaldes iestāžu darba dokumentācija, radot dažādu dokumentu sērijas.

Rīgas pilsētas rātes protokolu grāmatas, tā sauktā publica jeb publiskie protokoli ir ļoti vērtīga LNA fondu daļa un vieni no nozīmīgākajiem pilsētas dokumentiem, kuros tika fiksēti rātes sēdēs izskatītie jautājumi un pieņemtie lēmumi. Ik gadus tika sagatavota viena, vēlāk divas ādās vākos iesietas protokolu grāmatas. Protokoli sastādīti rokrakstā, vācu valodā, un katru grāmatu papildina personu un tematiskie reģistri. Rīgas rātes funkciju lokā ietilpa likumdošana, tiesu un policejiskā vara, garīgo lietu pārvalde, pilsētas administratīvā un finanšu pārvalde, aizsardzības organizēšana un reprezentācija ārpolitiskajās attiecībās, līdz ar to rātes protokoli glabā bagātīgu un daudzveidīgu informāciju par nozīmīgiem politiskajiem notikumiem, ekonomiskajām, sociālajām un kultūras norisēm pilsētā trīs gadsimtu garumā. Protokoli arī ietver liecības par neskaitāmām rīdzinieku paaudzēm, spilgti atainojot Rīgas multikulturālo raksturu.

Daudzu gadu garumā Rīgas rātes protokolu glabātājs bija Rīgas pilsētas vēsturiskais arhīvs, kas pieder pie senākajiem arhīviem Baltijā. Tajā tika uzkrāts apjomīgs Rīgas pilsētas pārvaldes iestāžu dokumentu kopums, kas veido daļu no senākā un vērtīgākā Latvijas dokumentārā mantojuma.

Vairāk par pilsētas arhīvu iespējams uzzināt tam veltītajā virtuālajā izstādē, kas iepazīstina ar arhīva vēsturi no 13. gadsimta līdz tā slēgšanai 1964. gadā un stāsta par senākajiem un vērtīgākajiem tā krājuma dokumentiem. Izstādē iekļauta arī virtuālā tūre, kas ļauj “izstaigāt” autentiskās un unikālās Rīgas pilsētas arhīva telpas Palasta ielā 4, kurās mūsdienās atrodas Latvijas Nacionālā arhīva Latvijas Valsts vēstures arhīva glabātavā un lasītavā.

Virtuālā izstāde pieejama: <http://www.archiv.org.lv/rigaspilsetasarhivs/>

Virtuālā izstāde un tūre tapusi sadarbībā ar Latvijas arhīvistu biedrību un Rīgas pilsētas domes atbalstu.

